

4EK211 Základy ekonometrie

Logistická křivka

Cvičení 11

Logistická křivka – log-lineární model

- patří mezi poptávkové funkce, ty dělíme na:

a) klasické

- $D = f(\text{příjem, cenový index, ...})$

b) po předmětech dlouhodobé spotřeby (PDS)

- závisí na čase, příp. příjmu apod.
- dynamický model analýzy poptávky
- logistická křivka

Předměty dlouhodobé spotřeby

- vybavenost PDS roste s růstem reálných příjmů
- nákupy PDS hrazeny mimo běžný příjem (z úspor)
- nasycenost PDS časem dosáhne hladiny, kdy se poptávka omezí na nahrazení opotřebovaných exemplářů
- zajímáme se o:
  - současnou vybavenost PDS – kolik se v současnosti používá
  - dlouhodobý trend

Logistická křivka

- úroveň vybavenosti se asymptoticky blíží k horní hranici – tzv. hladině nasycení (resp. saturace)
- po dosažení saturace poptávka nereaguje na změny exogenních faktorů
- **absolutní vybavenost**
  - měřená celkovým počtem PDS v používání
- **relativní vybavenost**
  - množství PDS připadající na 100 (1000,...) obyvatel či domácností
- **čistá poptávka**
  - nákupy, které zvyšují vybavenost (tzv. první vybavení)
- **renovační poptávka**
  - nákupy PDS za účelem nahrazení vyřazených PDS z používání
  - nezvyšují vybavenost
  - zajišťují prostou reprodukci

Logistická křivka – postup

Logistický růstový model

- čas – jediná vysvětlující proměnná
- uvažujeme čistou poptávku (abstrahujeme od renovační popt.)

Kategorizace fází vývoje vybavenosti daným PDS

1. výrobek je nově uveden na trh
  - vybavenost nízká, vysoký potenciál růstu vybavenosti
2. poptávka po výrobku rychle akceleruje
  - s rostoucí informovaností o výrobku roste i vybavenost výrobkem
3. vybavenost se blíží hladině saturace (pokles nákupů)
  - většina domácností již výrobek má (vysoká vybavenost)
  - funkční tvar růstu vybavenosti: převáží tzv. **brzdící faktor**
  - objevuje se renovační poptávka

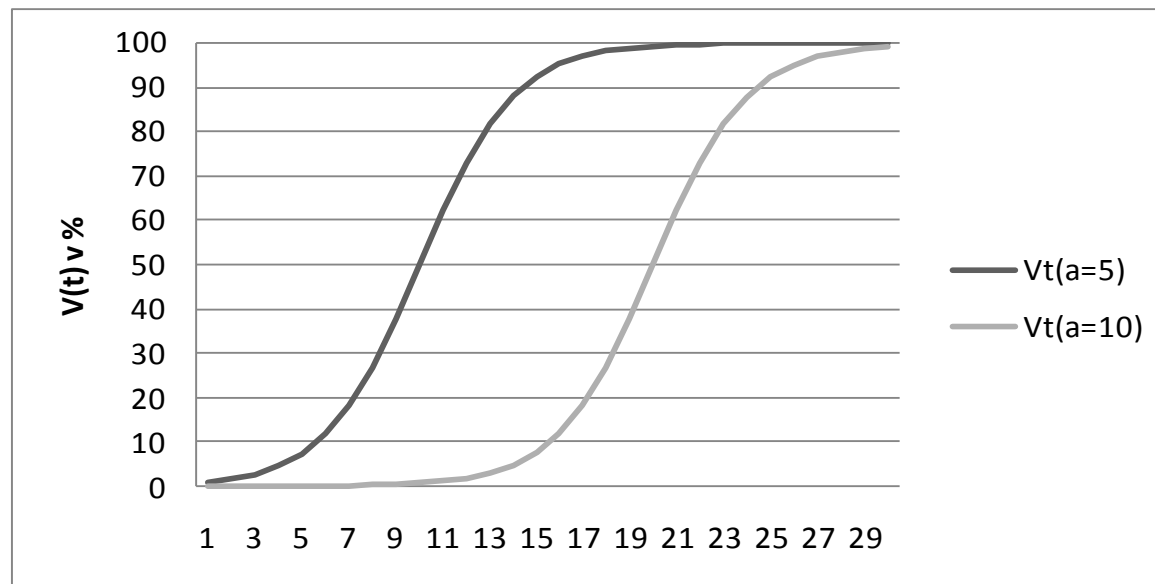
Alternativní kategorizace (podle typu spotřebitelů/kupujících):

1) inovátoři 2) osvojitelé 3) obezřetní 4) konzervativní

Logistická křivka – postup

- vybavenost v čase $t = V(t)$
- extrémní hodnoty vybavenosti:
  - nula
  - hladina saturace S (všichni potenciální vlastníci PDS zakoupili)
    - dána apriori (známá)
    - odhad – metoda vyrovnání tempa přírůstků (Hotelling, 1927)
  - $[S - V(t)]$ = domácnosti, které ještě PDS nejsou vybaveny, tento výraz udává „zbývající“ okruh potenciálních zákazníků

Logistická křivka - postup

- tvar: $V(t) = \frac{S}{1 + e^{a-bt+u}}$
- funkce nelineární ve třech parametrech: S, a, b
- Lze linearizovat přes logaritmickou transformaci
- po substituci odhadujeme MNČ (semilogaritmický) tvar:

$$y^* = a - bt + u, \quad \text{kde } y^* = \ln((S/V(t)) - 1) \rightarrow \text{logit}$$

$$\lim_{t \rightarrow \infty} V(t) = S$$

- **inflexní bod**: $t^* = a/b, V(t) = S/2$
 a – úrovněová konstanta ovlivňující výchozí úroveň $V(t)$
 b – vyjadřuje rychlost nasycování trhu
- $dV(t)/dt$ ... změna relativní vybavenosti na přírůstku času (tj. dt) v důsledku čisté poptávky po PDS

Logistická křivka – postup

Metoda vyrovnání tempa přírůstků – postup

$$R(t) = p + qV(t), \quad \text{tvar vhodný pro odhad MNČ}$$

kde $V(t)$ je vybavenost domácností

$$R(t) = \frac{\Delta V(t)}{V(t)} = \frac{V(t+1) - V(t)}{V(t)}$$

$$p = b, \quad q = -\frac{b}{S}$$

$$L(t) = \ln \left[\frac{S}{V(t)} - 1 \right] = a - bt + u$$

$$\hat{a} = \bar{L}_t + \hat{b}\bar{t}$$

$$V(t) = \frac{S}{1 + e^{a-bt+u}}$$

Logistická křivka – příklad

Soubor: CV11_PR1.xls

Data: t = čas (10 pozorování)

$V(t)$ = % vybavenost domácností PDS (v tis. domácností)

Zadání:

1. Odhadněte S metodou vyrovnání tempa přírůstků.
Určete explicitní tvar křivky $V(t)$.
Určete inflexní bod t^* , (dobu, kdy je trh nasycen z 50-ti % hodnoty S).
Pozor – odhaduji model na vzorku 1-9 (PcGive)!
2. Z expertní analýzy víme, že hodnota S je 100.
Určete explicitní tvar křivky $V(t)$.
Určete inflexní bod t^* , (dobu, kdy je trh nasycen z 50-ti % hodnoty S).
Pozor – odhaduji model na vzorku 1-10 (PcGive)!

Logistická křivka – příklad

Soubor: CV11_PR2.xls

Data: t = čas (24 pozorování)

$V(t)$ = počet internetových domén na trhu

Zadání:

1. Odhadněte S metodou vyrovnání tempa přírůstků.
Určete explicitní tvar křivky $V(t)$.
Určete inflexní bod t^* , (dobu, kdy je trh nasycen z 50-ti % hodnoty S).
Pozor – odhaduji model na vzorku 1-23 (PcGive)!
2. Z expertní analýzy víme, že hodnota S je 420 000 000.
Určete explicitní tvar křivky $V(t)$.
Určete inflexní bod t^* , (dobu, kdy je trh nasycen z 50-ti % hodnoty S).
Pozor – odhaduji model na vzorku 1-24 (PcGive)!